

Gæld og formue

Danskerne har langt større formue end gæld

Danskerne havde ved udgangen af 2013 i gennemsnit 1.116.000 kr. i overskud, når al gæld er trukket fra al formue herunder i boliger, biler mv. Der er i den økonomiske debat ofte fokus på danskernes høje brutto-gæld i internationale sammenhænge. Danskernes gæld modsvarer imidlertid af en endnu større formue. Nettoformuen ligger i dag markant højere end i 2004, hvor konjunkturerne sidste gang vendte til det positive. Danskernes formuer er dog stadig mærkbart under toppen i 2006 og 2007, hvor boligpriserne imidlertid var uholdbart høje. En stor del af formuen er sparet op i pensioner. Det ligger en solid bund under de offentlige finanser og danske økonomi i det hele taget.

Af chefanalytiker **Frederik I. Pedersen****27. november 2014**

Analysens hovedkonklusioner

- Husholdningernes gæld er stor, men den *finansielle* formue er imidlertid endnu større, hvorfor der er en *finansiell* nettoformue på mere end 2.575 mia. kr.
- Ud over den finansielle formue har husholdningerne ifølge Danmarks Statistik værdier i boliger, biler, både mv. på godt 3.690 mia. kr., Den samlede formue fratrukket al gæld er på 6.265 mia. kr., hvilket svarer til i gennemsnit 1.116.000 kr. per dansker.
- Den finansielle formue er steget markant de senere år og ligger på det højeste niveau nogensinde. Det dækker især over en enorm fremgang i pensionsformuen.
- Danskernes høje gæld må ses i sammenhæng med et veludviklet realkreditsystem, store pensionsformuer, velpolstrede virksomheder og holdbare offentlige finanser.
- De danske husholdninger har en pensionsformue på ca. 3.000 milliarder kr. Her har staten dog ca. 40 pct. til gode i udskudte skatter. Det svarer til ca. 1.200 mia. kr. og er en medvirkende årsag til, at de offentlige finanser er langtidsholdbare.
- Husholdningernes formue er i høj grad bundet i mursten og pensioner, mens en stor del af gælden i dag er variabel forrentet. Det kan give problemer ved store rentestigninger. Denne bekymring modsvarer dog af, at det i høj grad er personer med store aktiver og store indkomster, der holder det meste af gælden.

Kontakt

Chefanalytiker

Frederik I. Pedersen

Tlf. 33 55 77 12

Mobil 28 42 42 72

fip@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

Danskerne har i gennemsnit en formue på mere end 1,1 millioner kr.

Der er for ganske nylig kommet en opgørelse for husholdningernes gæld og formue frem til ultimo 2013 fra Danmarks Statistik. Ifølge Danmarks Statistik havde husholdningerne ved udgangen af 2013 en gæld på ca. 2.600 mia. kr. Det svarer til knap 140 pct. af BNP. Samtidig er den finansielle formue (dvs. kontanter, indestående i banker, aktier, obligationer, pensioner mv.) dog på næsten 5.200 mia. kr. Det svarer til knap 275 pct. af BNP.

Husholdningernes gæld er altså stor, men den *finansielle* formue er imidlertid endnu større, hvorfor der er en finansiell *nettoformue* på mere end 2.575 mia. kr. Det fremgår af tabel 1, der viser husholdningernes gæld og formue.

Ud over den finansielle formue har husholdningerne ifølge Danmarks Statistik værdier i boliger, biler, både mv.¹ på godt 3.690 mia. kr., hvilket betyder, at den *samlede nettoformue* (samlede formue fratrukket al gæld) er på 6.265 mia. kr. Det fremgår ligeledes af tabel 1. Det svarer til 332 pct. af BNP eller godt 1.116.000 kr. per dansker fra spæd til olding.

Tabel 1. Husholdningernes gæld og formue ved udgangen af 2013

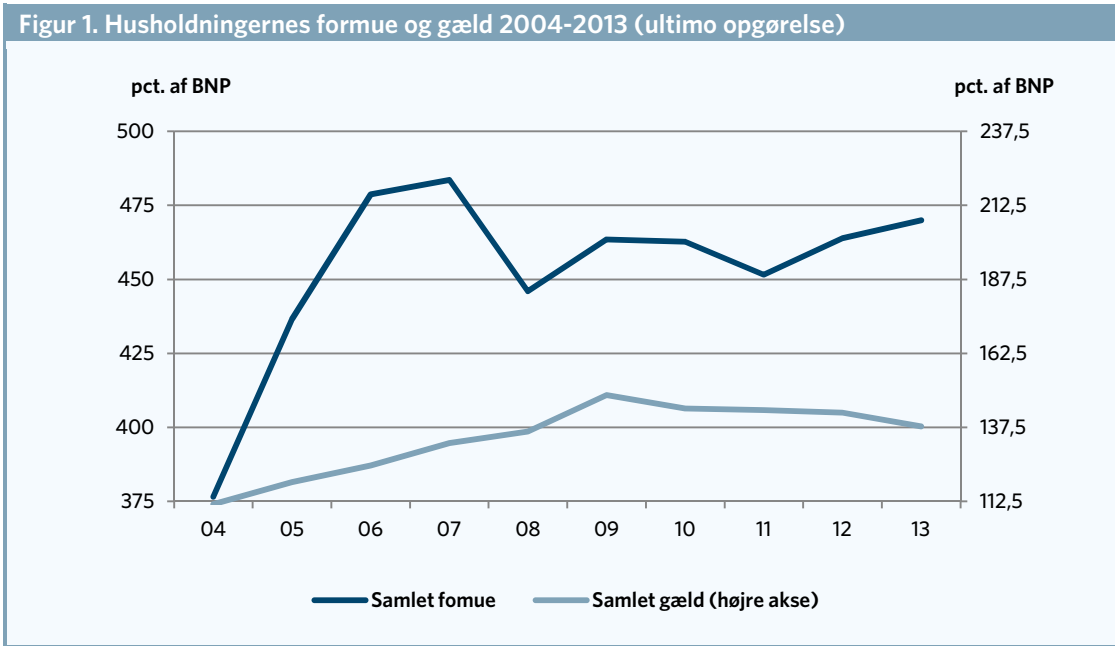
	Mia.kr.	pct. af BNP
Finansiell formue inkl. pensioner, mia.kr.	5.178	274
Finansiell gæld, mia.kr.	2.601	138
Finansiell nettoformue, mia.kr.	2.577	137
Real formue (ejendomme, biler, både mv.) mia.kr.	3.688	196
Samlet formue, mia.kr.	8.866	470
Samlet gæld, mia.kr.	2.601	138
Samlet nettoformue, mia.kr.	6.265	332

Anm.: 2013 er en foreløbig opgørelse.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik

Siden 2009 er formuen vokset og gælden faldet i forhold til BNP

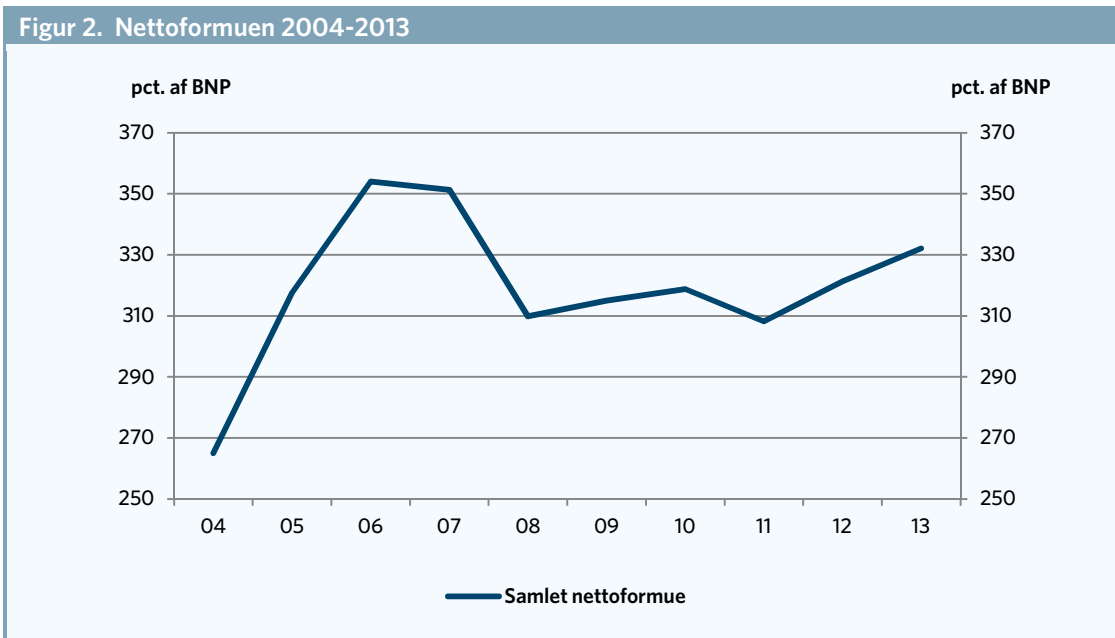
Kigger man på udviklingen i gæld og formue i pct. af BNP finder man billedet i figur 1 (bemærk forskellige akser). Som det fremgår af figuren, toppede formuen i 2007 og faldt så markant igen, da boligpriserne begyndte at falde og finanskrisen ramte. Gælden voksede langt mindre fra 2004, men toppede først i 2009, og er siden faldet lidt til tilbage. De senere år er formuen begyndt at stige igen.

¹ Danmarks Statistiks opgørelse af den reale formue indeholder ikke længere værdien af andelsboliger der er blevet flyttet til den finansielle formue. Samtidig opgøres den reale formue

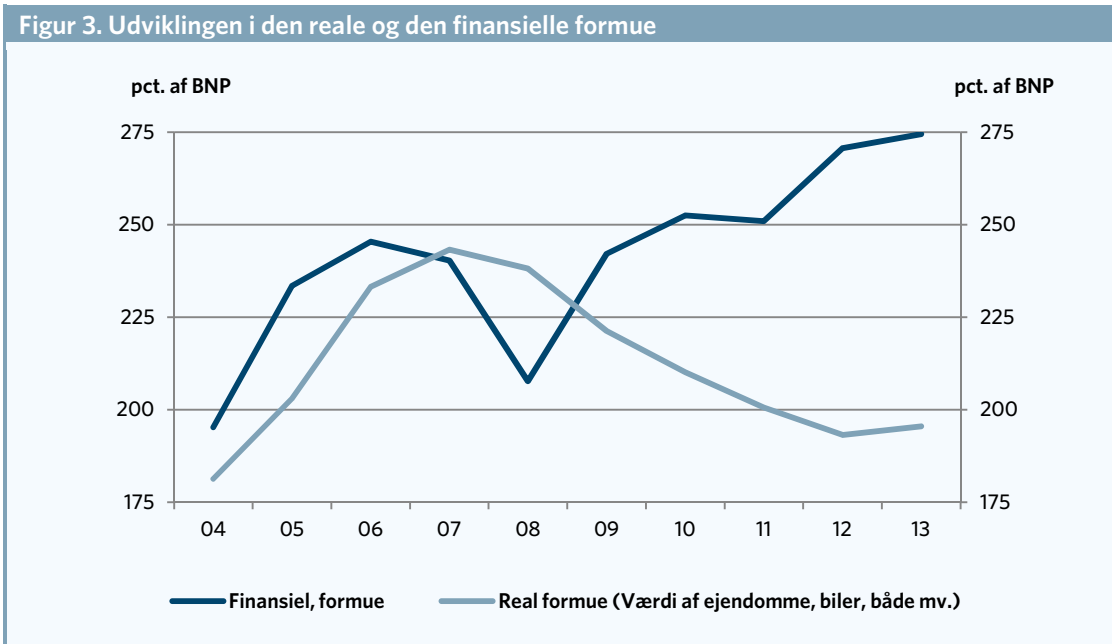
Anm.: 2012 og 2013 er foreløbige opgørelser.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Kigger man på nettoformuen (formue minus gæld), som det er gjort i figur 2, så ligger vi fortsat noget under toppen i 2006/2007 (niveau på godt 350 pct. af BNP), men samtidig langt højere end i 2004 (niveau på ca. 265 pct. af BNP) før seneste opsving satte ind. Den samlede stigning i nettoformuen er på ca. 67 pct. af BNP fra 2004-2013. Det dækker over en stigning i formuen på ca. 93 pct. af BNP, mens gælden er øget 26 pct. af BNP, jf. figur 1. Gælden er altså øget, men formuen er steget endnu mere.

Anm.: 2012 og 2013 er foreløbige opgørelser.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Opsplittes formuen i en finansiel og en "real" del finder man billedet i figur 3. Som det fremgår, er den *finansielle* formue steget meget markant efter nedturen i 2008 og ligger på det højeste niveau nogensinde. Det dækker især over en enorm fremgang i vores pensionsformuer. Sammenlignet med 2004 er der tale om en fremgang på 80 pct. af BNP. Den *reale* formue steg markant frem mod 2007 som følge af de stærkt oppustede boligpriser, men faldt siden da helt frem til 2012 til et niveau omkring gennemsnittet fra 2004 og 2005. Altså et meget markant tilbageslag. Fra 2012 til 2013 har der været en lille fremgang i den reale formue igen, men vi ligger ca. 48 pct. af BNP fra toppunktet i 2007.

Anm.: 2012 og 2013 er foreløbige opgørelser.
 Kilde: AE pba. Danmarks Statistik.

Danskerne har store pensionsformuer

At danskerne har en stor bruttogæld er velkendt. Dette faktum kan ikke ses uafhængigt af, at formuen/aktiverne samlet set er markant større. At husholdningerne har en høj bruttogæld i Danmark må ses i sammenhæng med et veludviklet realkreditsystem, store pensionsformuer, velpolstrede virksomheder og holdbare offentlige finanser.

Ikke mindst vores pensionssystem - hvor husholdningerne har en formue omkring 3.000 milliarder - er unikt i international sammenhæng. Den enorme pensionsformue, der ikke helt når norske oliefondstilstande, men er godt deroppe af, betyder fx at husholdningerne i Danmark ikke nødvendigvis behøver at sidde gældfri i sin bolig, når de pensioneres.

Ærgerligt er det dog, at pensionsformuen ikke ser ud til at påvirke vores forbrugstilbøjelighed i nævneværdig grad. Her spiller udviklingen i boligformuen til gengæld en stor rolle: Når boligpriserne stiger øges danskers forbrugslyst, når boligpriserne falder forbrugslysten. Boligprisudviklingen er derfor en afgørende forklaring på den udvikling vi har set i det private forbrug gennem krisen - hvilket set i et økonomisk perspektiv kan forekomme en smule paradoksalt, når tallene for den samlede nettoformue viser, at danskerne har ligeså høje formuer som tidligere tider, hvor boligpriserne ikke var oppustede. Det afspejler formentlig, at mange slet ikke kender størrelsen af deres pensionsformue eller ikke tænker særlig meget over den.

Til den enorme pensionsformue må dog bemærkes, at staten har ca. 40 pct. til gode i udskudte skatter. Det svarer til ca. 1.200 mia. kr. og er en medvirkende årsag til, at de offentlige finanser er langtidsholdbare.

Husholdningernes formue er i høj grad bundet i mursten og pensioner, mens en stor del af gælden i dag er variabel forrentet. Det kan give problemer ved store rentestigninger. Det er dog i høj grad personer med store aktiver og store indkomster, der holder det meste af gælden. Det dæmper bekymringen, jf. de dybere analyser fra Nationalbanken der viser, at husholdningerne med de højeste indkomster og den største formue også holder langt størstedelen af gælden. Det fremgår af boks 1.

Boks 1. Fra Nationalbankens analyse "Familiernes formue og gæld, 2. kvartal 2012

De danske familiers internationalt set store bruttogæld er koncentreret i familierne med de højeste indkomster. De 20 pct. af familierne, der havde de højeste indkomster efter skat i 2010, havde således 53 pct. af familiernes samlede bruttogæld.

Den halvdel (50 pct.) af familierne, der havde de laveste indkomster, havde i alt 14 pct. af bruttogælden. Hovedindtrykket er således, at de familier, der har gælden, også har indkomsten til at betale de tilknyttede ydelser.

Fordelingen af aktiverne er i lighed med fordeling af bruttogælden meget skæv. Det er overvejende familier med stor bruttogæld, der har aktiver af stor værdi (boliger, pensioner, aktier, mm).